

**Suositus tutkijan
vastuulliseen arviointiin -
LUONNOS**, p. 2

**Recommendation for the
responsible evaluation of a
researcher – DRAFT**, p. 6

**Rekommendation för
ansvarsfull utvärdering av
forskare** – UTKAST, p. 10

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

LUONNOS

Suositus tutkijan vastuulliseen arviointiin

Luonnoksen Suosituksesta tutkijan vastuulliseen arviointiin on laatinut Tieteellisten seurain valtuuskunnan lokakuussa 2018 asettama työryhmä. Työryhmässä ovat edustettuina seuraavat tiedeyhteisön toimijat:

- Arene / Strategiapäällikkö Mervi Friman (Hämeen AMK)
- FUN / Johtava tietoasiantuntija Johanna Lahikainen (Helsingin Yliopisto)
- Kansalliskirjasto / Palvelujohtaja Kristiina Hormia-Poutanen
- Nuorten tiedeakatemia / Tommi Himberg (Aalto yliopisto)
- Professoriliitto / Professori Jaana Hallamaa (Helsingin yliopisto)
- Suomen Akatemia / Tiedeasiantuntija Annika Raitala
- Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta / Tiedejohtaja Kalle Korhonen (Koneen Säätiö)
- TENK / Kansleri emerita Krista Varantola
- Tieteentekijöiden liitto / Apulaisprofessori Maija S. Peltola (Turun Yliopisto)
- TSV Avoin tiede / Kehittämispäällikkö Henriikka Mustajoki
- TSV Julkaisufoorumi / Suunnittelupäällikkö Janne Pölönen
- TUHA verkosto / Tutkimuksen kehittämispäällikkö Anu Juslin (Tampereen yliopisto)
- TULAnet / Johtava tutkimuspäällikkö Nina Peuhkuri (Luke)
- UNIFI / Kehittämispäällikkö Eeva Nyrövaara

Johdanto

Tutkimustiedon jakamisen uudet muodot, tutkimusprosessien muuttuminen, monitieteellisyys ja uudet ilmiöpohjaiset tutkimushankkeet sekä digitalisaation myötä lisääntyvä erikoistuminen muuttavat tutkijan työtä, mikä on tärkeää huomioida vastuullisesti myös arvioinnissa. Koska tutkijan arviointi on osa laajempaa tiedeyhteisön toiminnan kokonaisuutta, sen kehittäminen vaatii kaikkien osapuolien, kuten tutkijoiden, tutkimusorganisaatioiden ja tutkimuksen rahoittajien, välistä yhteistyötä. Tieteen avoimuuden lisääntyminen osaltaan korostaa tarvetta pohtia tutkijan arviointia uudestaan ja miettiä, miten arviointiprosessi itsessään täyttää vastuullisen avoimuuden vaatimukset.

Vastuullisuutta tutkijan arviointiin kaivataan myös siksi, että tutkimusmetriikan käyttö on yleistynyt perinteisen laadullisen asiantuntija-arvioinnin ohella. Vastuullisen tutkimusmetriikan kansainväliset julkilausumat¹ ovat puuttuneet mm. Journal Impact Factorin ja H-indeksin yleistyvään käyttöön tutkijan ja tutkimuksen arvioinnissa. Suomessa on jo erikseen ohjeistettu Julkaisufoorumi-luokituksen vastuullisesta käytöstä.²

Tutkimuksen arviointi on tärkeä osa tutkijan työtä ja ohjaa merkittävästi tutkimuksen suuntaa rahoituksen, meriittien kertymisen ja tutkimusorganisaatioiden rakenteellisten prosessien kautta. Tutkijoiden työtä arvioidaan erityisesti, kun tutkimusorganisaatioille myönnetään julkista rahoitusta, kansainväliset ja kansalliset rahoittajat jakavat hankerahoitusta, tutkijoita rekrytoidaan tai heidän urapolulla etenemistään arvioidaan. Arviointeihin turvaututaan myös, kun tutkimusorganisaatioissa toteutetaan kokonaisvaltainen tutkimuksen arviointi ja kun päätetään sisäisten rahoitusmallien ja tulosohtaus- ja laatujärjestelmien kriteeristöistä. Tutkijoiden arviointi on usein osana näitä laajempia arviointeja.

¹ Esim. DORA (<https://sfdora.org/read/>), Leidenin manifesti (<http://www.leidenmanifesto.org/>) ja Metric tide-raportti (<https://responsiblemetrics.org/the-metric-tide/>).

² <http://www.julkaisufoorumi.fi/fi/kaytto>

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

Tutkijoiden arvioinnissa tehdään kriteerien, menetelmien, asiantuntijoiden ja aineistojen valintoja, joihin liittyy arvioinnin kohteen ja tavoitteiden kannalta merkittäviä teknisiä ja eettisiä kysymyksiä. Yksi oleellinen kysymys on arvioinnin tarkoituksenmukaisuuden määrittely. Tutkimuseettiset ohjeet³ keskittyvät tutkimustyön hyvien tieteellisten käytäntöjen avaamiseen. Näitä eettisiä ohjeita voidaan myös yleisellä tasolla soveltaa arvioinnin vastuullisuuden määrittelyyn. Niissä linjataan esimerkiksi esteellisyydestä, eturistiriidasta ja epärehellisyydestä asiantuntija-arvioinnissa. Suosituksessa tutkijan vastuulliseen arviointiin kuvataan tarkemmin, mitä vastuullisuus ja eettisyys tarkoittavat tutkijan arvioinnissa. Siten tämä suositus syventää olemassa olevia ohjeistuksia ja niiden soveltamista muussa kuin perinteisessä tutkimustyön eettisessä tarkastelussa.

Tutkijan vastuullinen arviointi on tilanne- ja tieteenalasisidonnaista. Siten nämä suositukset koskevat ensisijaisesti tutkimuksen arvioinnin rakenteita ja prosesseja. Ne linjaavat periaatteita ja tavoitteita, jotka arviointia suunniteltaessa ja suoritettaessa otetaan huomioon arviointitilanteeseen nähden perustellulla tavalla, jotta koko arviointiprosessi voidaan toteuttaa vastuullisesti alusta loppuun.

Tutkijan arviointi mahdollistaa, muokkaa ja suuntaa tutkimusta. Koko tiedeyhteisön tulee ottaa vastuu tutkijan arvioinnin periaatteista ja käytännöstä. Tutkijan vastuullisen arvioinnin suositukset luovat perustan toimivalle, monimuotoiselle ja hyvinvoivalle tiedeyhteisölle.

Tutkijan arvioinnin yleiset periaatteet

Periaatteita tulee soveltaa jokaisen tavoitteen kohdalla.

Läpinäkyvyys (Transparency)

Arvioinnin tavoitteet, menetelmät, aineistot ja tulosten tulkintatavat ovat kaikkien toimijoiden tiedossa. Arviointi suoritetaan avoimesti, selkeästi ja ymmärrettävästi. Arviointi dokumentoidaan luotettavasti.

Integriteetti (Integrity)

Arviointityössä noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta.

Tasapuolisuus (Fairness)

Arviointityössä kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti. Arviointityössä otetaan huomioon vain oleelliset ja läpinäkyvästi sovitut muuttujat. Arvioinnissa ei saa käyttää arvioinnin tavoitteen kannalta epäolennaista henkilöön tai hänen läheiseensä liittyvää ominaisuutta tai seikkaa.

Kompetenssi (Competence)

Arviointisijoita valittaessa on huolehdittava, että heillä on arviointiin vaadittava sisällöllinen osaaminen sekä arviointiprosessin tavoitteiden ja arviointimenetelmien tuntemus. Arviointityössä tehdyt valinnat tulee perustella.

Tutkijan vastuullisen arvioinnin tavoitteet:

- 1) **Arvioinnin tavoitteet ja kriteerit:** Arvioinnin tavoitteet ja kriteerit on määritelty avoimesti ja ne on asetettu tärkeysjärjestykseen. Kriteerit ovat selkeitä ja kaikkien tiedossa ennen arvioinnin alkamista. Tavoitteita ja kriteerejä valittaessa huomioidaan arvioinnin toivotut ja ei-toivotut vaikutukset. Kriteerejä noudatetaan johdonmukaisesti läpi koko arviointiprosessin. Arviointityötä aloitettaessa määritellään myös, kenen näkökulmasta arvioitavien hyvyttä tai keskinäistä paremmuutta arvioidaan.

³ Mm. HTK (https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf) ja ALLEA European Code of Conduct for Research Integrity (<http://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/03/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017-1.pdf>).

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

- 2) **Arvioinnin menetelmien valinta:** Tutkijaa arvioidaan ensisijaisesti laadullisesti. Asiantuntija-arvioinnin tukena voidaan käyttää metriikkaa, mutta se ei saa korvata laadullista arviointia. Jos asiantuntija-arvioinnin tukena hyödynnetään metriikkaa, on määriteltävä selvästi, miten eri arviointitapoja käytetään.
- 3) **Arvioinnin aineistot:** Arvioinnin aineistojen on oltava kattavia ja keskenään vertailukelpoisia. Aineistoja on käytettävä arvioinnin tavoitteeseen nähden tarkoituksenmukaisesti ja vastuullisesti. Tieteenalan käytännöt otetaan huomioon, ja arvioinnin vaiheet ja johtopäätökset varmennetaan dokumentoiden. Arvioinnissa huomioidaan käytettyjen aineistojen ja menetelmien rajoitteet.
- 4) **Arvioitsijoiden valinta:** Arvioitsijoiden on oltava esteettömiä suhteessa tutkijaan. Tasapuolisuuden toteutumiseksi arvioitsijoiden valinnassa tulee pyrkiä riittävään moninaisuuteen, joka takaa erilaisten näkökulmien huomioimisen. Arvioitsijoiden tulee olla tietoisia erilaisten oletusten ja mielipiteiden vaikutuksesta arviointiin.
- 5) **Arviointiprosessin tasapuolisuus:** Kriteerien, menetelmien, asiantuntijoiden ja arvioinnin aineistojen valinnassa varmistetaan, että valinta kohtelee tutkijoita tasapuolisesti muun muassa seuraavien näkökulmien valossa:
  - a) Tieteenala
  - b) Uravaihe
  - c) Sukupuoli, etnisyys
- 6) **Tutkimuksen vaikuttavuuden ja laadun arviointi:** Tutkimuksen merkittävyyttä ja laatua arvioidaan laajasti. Määritellään, millaista tasapainoa arvioinnissa haetaan tutkimuksellisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden välille. Muun muassa seuraavien näkökulmien keskinäistä painoarvoa on pohdittava:
  - a) Tutkimuksen tieteellinen luotettavuus, uutuusarvo ja merkitys
  - b) Tieteellisten julkaisujen ja muiden tutkimustuotosten avoimuus
  - c) Tutkimustuotosten monimuotoisuus - esimerkiksi julkaisut, data, ohjelmistot ja menetelmät
  - d) Tutkimuksen vastuullisuus - esimerkiksi tutkimuseettisten periaatteiden noudattaminen
  - e) Tiedeviestintä / tutkitun tiedon saattaminen tiedoksi muulle kuin tieteelliselle yleisölle
  - f) Innovaatiot / patentit / tutkimuksen kaupallistaminen
  - g) Yhteiskunnallinen vuorovaikutus
- 7) **Tutkijan toiminta tiede- ja muissa yhteisöissä:** Tutkijan toiminta tiede- ja muissa yhteisöissä otetaan huomioon arvioinnissa pohtimalla muun muassa seuraavien näkökulmien painoarvoa:
  - a) Toimiminen asiantuntijana tutkimuksen arvioinnissa
  - b) Tieteelliseen julkaisutoimintaan osallistuminen
  - c) Tieteellinen vertaisarviointi
  - d) Akateeminen johtajuus
  - e) Opettaminen ja ohjaaminen
  - f) Rahoituksen hakeminen ja saaminen
  - g) Tunnustukset
  - h) Muissa tehtävissä saatu ammattitaito
- 8) **Tutkimusyhteisön rooli arviointiprosessissa:** Tutkijaa arvioidaan myös osana tutkimusyhteisöään ja mahdollista tutkimusryhmäänsä. Arvioinnissa otetaan huomioon tieteenalojen erityispiirteet ja monitieteellisyys.
- 9) **Tutkijan omien tavoitteiden huomioiminen:** Tutkijalla on mahdollisuus itse arvioida oman tutkijan työnsä tavoitteita, merkittävyyttä ja vaikuttavuutta ja esittää käsityksensä niistä. Tutkijalle annetaan selkeä ohjeistus, missä muodossa hänen täytyy esittää itsearviointinsa.

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

- 10) Arvioinnin hyöty arvioinnin kohteelle: Arviointia suunniteltaessa otetaan huomioon arvioitavan saama hyöty esimerkiksi arviointia varten tekemästään työstä ja/tai saamastaan palautteesta.

Toimeenpanosuunnitelma / vastuunjako

1. Kehitetään organisaatioille arvioinnin kypsyystasoselvitys. Arvioinnin kypsyystasoa selvitetään säännöllisin väliajoin (vrt. avoimen tieteen kypsyystasoselvitys). Kypsyystasoselvitys antaa organisaatiolle palautetta arvioinnista ja tukea sen kehittämiseen. Vastuutaho: TSV
2. Tutkimusorganisaatiot ja rahoittajat luovat tutkijan vastuullisen arvioinnin linjauksen, joka on avoimesti saatavilla.
  - a) Tutkimusorganisaatioilla ja rahoittajilla on selkeät ohjeistukset, mitä menetelmiä arvioinnissa käytetään ja miten arviointi voidaan toteuttaa niin, että se on kaikkien kannalta tarkoituksenmukaista, se toteutetaan vastuullisesti ja sen tulokset ovat vertailukelpoisia.
  - b) Tutkimusorganisaatiot ja rahoittajat määrittelevät vastuutahon, johon ottaa yhteyttä, jos arvioinnissa ilmenee puutteita.
3. Kehitetään yhteinen kansallinen tutkijan portfoliomalli (esim. Acumen) ja portaali. Mallin tulisi tehdä tutkijoiden arviointia tasapuolisemmaksi ja parantaa arvioinnin laatua.
4. Mikäli riittävän monipuolista metriikkaa ei ole kansallisesti saatavilla, sitä tulee kehittää. Metriikkaa tarvitaan ainakin seuraavista asioista:
  - a) Tieteellinen laatu ja vaikuttavuus
  - b) Julkaisujen avoimuus
  - c) Datan laatu ja saavutettavuus
  - d) Yhteiskunnallinen vuorovaikutus
  - e) Opetus ja ohjaaminen
5. Tutkijan vastuullisen arvioinnin kehittäminen vaatii ohjeistusta ja koulutusta.
6. Asiantuntija-arvioinnin arvostus ja tarvittavat resurssit taataan kaikessa arviointityössä.

Esitys tutkijan vastuullisen arvioinnin suosituksen jatkolle

Kootaan pysyvä ohjausryhmä, joka noudattaa työryhmän kokoonpanoa. Ohjausryhmän kokoonpano tarkistetaan vuosittain. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Ohjausryhmä arvioi suosituksen päivitystarpeet. Ohjausryhmä myös seuraa ja edistää toimeenpanosuunnitelman toteutumista.

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

DRAFT

Recommendation for the responsible evaluation of a researcher

This draft for the responsible evaluation of a researcher has been created by a work group formed by the Federation of Finnish Learned Societies in October 2018. The work group comprises actors from the following scholarly communities:

- Arene / Strategic Director Mervi Friman (Häme University of Applied Sciences)
- FUN / Leading Information Specialist Johanna Lahikainen (University of Helsinki)
- National Library / Service Manager Kristiina Hormia-Poutanen
- Young Academy Finland YAF / Tommi Himberg (Aalto University)
- Finnish Union of University Professors / Professor Jaana Hallamaa (University of Helsinki)
- Academy of Finland / Science Adviser Annika Raitala
- Council of Finnish Foundations / Head of Research Kalle Korhonen (Kone Foundation)
- Finnish National Board on Research Integrity / Chancellor emerita Krista Varantola
- The Finnish Union of University Researchers and Teachers / Associate Professor Maija S. Peltola (University of Turku)
- Federation of Finnish Learned Societies, Open Science (Avoin tiede) / Head of Development Henriikka Mustajoki
- Federation of Finnish Learned Societies, Publication Forum (Julkaisufoorumi) / Head of Planning Janne Pölonen
- TUHA network / Head of Research Development Anu Juslin (University of Tampere)
- Tulanet / Research Director General Nina Peuhkuri (Luke)
- Universities Finland UNIFI / Head of Development Eeva Nyrövaara

Introduction

The new ways of sharing research, changes in research processes, multi-disciplinary and phenomenon-based research projects and specialisation driven by digitalisation change the work of a researcher, which are important factors to keep in mind when giving a responsible evaluation. Because evaluating researchers is a part of broader operations of the entire scholarly community, its development demands the cooperation of all parties involved, such as researchers, research organisations and research funders. The growing transparency of science emphasises the need to rethink the evaluation of researchers and to consider how the evaluation process itself fulfills the demands of this transparency.

Responsibility in researcher evaluation is also needed because the use of research metrics has become more common alongside traditional expert evaluation. The international declarations of responsible research metrics¹ have been absent from, among others, the Journal Impact Factor's and the H-index's research and researcher evaluations for general use. In Finland, we have already received specific guidance on the responsible use of the Publication Forum rating.²

Evaluating research is an important part of a researcher's job and significantly guides the direction of funding, merit accumulation and the structural processes of research organisations. The work of researchers is evaluated especially when a research organisation is granted public funding,

¹ For instance, DORA (<https://sfdora.org/read/>), Leiden manifesto (<http://www.leidenmanifesto.org/>) and Metric tide (<https://responsiblemetrics.org/the-metric-tide/>).

² <http://www.julkaisufoorumi.fi/en/use>.

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

international and national funders share project funding, researchers are recruited or their career paths are being evaluated. Evaluations are also relied on when a research organisation is realising a comprehensive research evaluation and when decisions are being made about internal finance models and criteria of performance management and quality systems. Research evaluation is often a part of these broader evaluations.

In the evaluation of researchers, significant choices about criteria, methods, experts and materials are made, which are often accompanied by significant technical and ethical questions related to the evaluation target and objectives. An essential question is defining the adequacy of the evaluation. Ethical instructions³ are concentrated on explaining the good scholarly policies of research work. These ethical instructions can also be adapted to defining the responsibility of the evaluation. They can guide in, for example, matters such as ethics, conflicts of interest and dishonesty in expert evaluations. In the recommendation for the responsible evaluation of a researcher, the meaning of responsibility and ethics in research evaluations is further explained. Thus this recommendation expands on already existing instructions and adapts them to non-traditional research ethical evaluation.

The responsible evaluation of a researcher is bound by circumstance and field. Therefore, these recommendations are mostly related to the structures and processes of research evaluation. They guide the principles and objectives that are taken into account when planning and realising an evaluation, in a justified way, according to the evaluation circumstances, so that the entire evaluation process can be realised responsibly from start to end.

Researcher evaluation enables, modifies and directs research. The entire scholarly community must take responsibility for the principles and practices of researcher evaluation. Recommendations for responsible researcher evaluation create a foundation for a diverse and healthy scholarly community.

General principles of researcher evaluation

These principles should be applied to each objective.

Transparency

The objectives, methods, materials and interpretation method of conclusions of the evaluation are known by all actors. The evaluation is completed transparently, clearly and tangibly. The evaluation is documented reliably.

Integrity

During the evaluation process, procedures recognised by the scholarly community are to be adhered to: honesty, general meticulousness and accuracy.

Fairness

During the evaluation process, everyone is to be treated equally. During the evaluation process, only relevant and transparently agreed variables will be taken into consideration. In the evaluation, it is forbidden to use an attribute or circumstance of a person, or those close to them, which is irrelevant to the objective of the evaluation.

Competence

When selecting evaluators one must take care that they have the appropriate qualifying expertise as well as knowledge of the evaluation process objectives and evaluation methods. The choices made during the evaluation process must be justified.

---

³ For instance, Responsible conduct of research (https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf) and ALLEA European Code of Conduct for Research Integrity (<http://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/03/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017-1.pdf>).

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

The objectives of the responsible evaluation of a researcher:

- 1) **The objectives and criteria of the evaluation:** The objectives and criteria of the evaluation have been defined transparently and set into order of importance. The criteria are clear and known by everyone involved before the evaluation begins. When selecting objectives and criteria the desired and undesired effects are taken into account. The criteria will be adhered to consistently throughout the entire evaluation process. When starting the evaluation, it must be defined from whose perspective the value and respective superiority of the evaluated are being evaluated.
- 2) **Selecting evaluation methods:** The researcher is primarily evaluated qualitatively. Metrics can be used in addition to expert evaluation but they do not replace the qualitative evaluation. If metrics are used as a part of the expert evaluation then it must be clearly defined how the various methods are used.
- 3) **Evaluation materials:** The evaluation materials must be comprehensive and mutually comparable. The materials must be used responsibly and appropriately, keeping in mind the objectives of the evaluation. The procedures of the scholarly field are taken into account and the phases of evaluation and the conclusions are confirmed by documentation. During the evaluation process, the limitations of the used materials and methods are taken into account.
- 4) **Evaluator selection:** The evaluators must be unbiased in relation to the researcher. In order to achieve equality in evaluator selection, sufficient diversity should be a goal, this allows the consideration of different perspectives. The evaluators should be aware of the effect of different biases and opinions on the evaluation.
- 5) **The equality of the evaluation process:** In the selection of criteria, methods, experts and evaluation materials it must be confirmed that the selection treats researchers equally from the following viewpoints:
  - a) Scholarly field
  - b) Career phase
  - c) Gender, ethnicity
- 6) **Evaluating the impact and quality of research:** The significance and quality of research is evaluated broadly. The desired balance between research and societal impact is defined in the evaluation. Among other factors, the respective emphasis of the following viewpoints should be considered:
  - a) The scholarly reliability, innovativeness and significance of the research
  - b) The transparency of the scholarly publications and other research products
  - c) The diversity of the research products, e.g. publications, data, software and methods
  - d) The reliability of the research, e.g. adherence to ethical principles
  - e) Scholarly communication/the provision of information to the general public in addition to the scholarly community
  - f) Innovations/patents/commercialisation of the research
  - g) Societal interaction
- 7) **The researcher's activity in communities, scholarly or other:** The researcher's activity in communities, scholarly or other, is taken into account in the evaluation by considering the emphasis of the following viewpoints:
  - a) Acting as an expert in the evaluation of research
  - b) Participating in scholarly publications
  - c) Scholarly peer review
  - d) Academic leadership

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

- e) Teaching and guidance
  - f) Applying for and receiving funding
  - g) Acknowledgments
  - h) Expertise gained in other professions
- 8) **The role of the research community in the evaluation process:** The researcher is also evaluated as part of their research community and possible research group. The evaluation takes into account the special features of each scholarly field as well as inter-disciplinary ones.
  - 9) **Considering the researcher's own objectives:** The researcher has the opportunity to self-evaluate the objectives, significance and impact of their own research work and present their take on them. The researcher is given clear instructions on the format in which they are to present the self-evaluation.
  - 10) **The benefit of the evaluation to the evaluated party:** When planning the evaluation, the benefit received by the evaluated party – for example, from the work done for the evaluation and/or from the received feedback – is taken into account.

Implementation plan/delegation

- 1) Developing a capability maturity report of the evaluation for an organisation. The capability maturity level of an evaluation is reported regularly. A capability maturity report gives an organisation feedback on an evaluation as well as support in its further development.
Responsible party: Federation of Finnish Learned Societies.
- 2) Research organisations and funders create guidelines for responsible evaluation of a researcher. These directives should be accessible to all.
  - a) Research organisations and funders have clear instructions on what methods are to be used in the evaluation and how the evaluation can be realised responsibly, in a manner that is appropriate for all involved parties, and produce comparable results.
  - b) Research organisations and funders define the responsible party who will be contacted if the evaluation is deemed lacking.
- 3) A common national researcher portfolio model (e.g. Acumen) and portal are to be developed. The model should make the evaluation of researchers more equal and improve the quality of the evaluation.
- 4) If sufficiently diverse metrics are not available on a national level then they should be developed. Metrics are needed, at least, concerning the following:
  - a) Scholarly quality and impact
  - b) Transparency of publications
  - c) Quality and attainability of data
  - d) Societal interaction
  - e) Teaching and guidance
- 5) The development of the responsible evaluation of a researcher requires instruction and training.
- 6) The respect of expert evaluations and the necessary resources are guaranteed in all evaluation work.

Proposal for the continuation of the responsible evaluation of a researcher

A permanent steering group is assembled which adheres to the work group's composition. The composition of the steering group is inspected yearly. The steering group meets, at least, once a year. The steering group evaluates needed updates for the recommendation. The steering group also follows and furthers the realisation of the implementation plan.

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

UTKAST

Rekommendation för ansvarsfull utvärdering av forskare

Utkastet till Rekommendation för ansvarsfull utvärdering av forskare har upprättats av en arbetsgrupp som utsågs i oktober 2018 av Vetenskapliga samfundens delegation. Följande vetenskapliga aktörer är representerade i arbetsgruppen:

- Arene / Strategichef Mervi Friman (Hämeen AMK)
- FUN / Ledande informationsexpert Johanna Lahikainen (Helsingfors Universitet)
- Nationalbiblioteket/ Tjänstchef Kristiina Hormia-Poutanen
- Unga vetenskapsakademien i Finland Tommi Himberg (Aalto universitet)
- Professorsförbundet Professor Jaana Hallamaa (Helsingfors Universitet)
- Finlands Akademi / Vetenskapsrådgivare Annika Raitala
- Delegationen för stiftelser och fonder / Vetenskapsledare Kalle Korhonen (Koneen säätiö)
- TENK / Kansler emerita Krista Varantola
- Forskarförbundet / Biträdande professor Maija S. Peltola (Åbo Universitet)
- Vetenskapliga samfundens delegation, Öppen forskning och vetenskap (Avoin tiede) / Utvecklingschef Henriikka Mustajoki
- Vetenskapliga samfundens delegation, Publikationsforum / Planeringschef Janne Pölönen
- TUHA nätverk / Forskningens utvecklingschef Anu Juslin (Tammerfors universitet)
- TULAnet / Överdirektör forskning Nina Peuhkuri (Luke)
- UNIFI / Utvecklingschef Eeva Nyrövaara

Inledning

Nya sätt att dela forskningsdata, förändring av forskningsprocesser, interdisciplinär tvärvetenskap och nya fenomenbaserade forskningsprojekt samt ökad specialisering genom digitaliseringen förändrar forskarens arbete. Denna förändring är viktigt att beakta ansvarsfullt även i utvärdering och evaluering av forskaren. Utveckling av utvärderingen kräver samarbete mellan alla parter, som forskare, forskningsorganisationer och forskningens finansiärer, eftersom utvärdering av forskaren är en mer omfattande del av vetenskapsgemenskapens helhet. Ökningen av forskningens och vetenskapens öppenhet betonar behovet att diskutera utvärdering av forskaren på nytt och fundera, hur utvärderingsprocessen i sig uppfyller kraven på ansvarsfull öppenhet.

Ansvarsfullhet i utvärdering av forskaren behövs också eftersom användningen av forskningsmetrik har blivit vanligare vid sidan av den traditionella expertutvärderingen. Den ansvarsfulla forskningsmetriken internationella uttalanden¹ har tagit ställning till bl.a. den allt vanligare användningen av Journal Impact Factors och H-indexet i forskar- och forskningsutvärdering. I Finland har man redan separat instruerat om ansvarsfull användning av Publikationsforum-klassificeringen.²

Forskningsutvärdering är en viktig del av forskarens arbete och styr nämnvärt forskningens riktning genom finansiering, insamling av meriter och forskningsorganisationernas strukturella processer.

¹ T.ex. DORA (<https://sfdora.org/read/>), Leidenin manifestot (<http://www.leidenmanifesto.org/>) och Metric tide (<https://responsiblemetrics.org/the-metric-tide/>).

² <http://www.julkaisufoorumi.fi/sv/bruk>.

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

Forskarnas arbete evalueras särskilt, när man beviljar offentlig finansiering till forskningsorganisationer, internationella och nationella finansiärer delar projektfinsiering, forskare rekryteras eller man bedömer deras framsteg i karriären. Man förlitar sig också på utvärderingar då man i forskningsorganisationen genomför vetenskaplig utvärdering på övergripande nivå och när man beslutar om interna finansieringsmodeller och resultatstyrnings- och kvalitetssystemens kriterier. Utvärdering av forskare är oftast en del av dessa mer omfattande evalueringar.

I utvärdering av forskare gör man val av kriterier, metoder, experter och material, till vilka hör betydande tekniska och etiska frågor för den utvärderade och utvärderingens målsättningar. En betydande fråga är definiering av utvärderingens ändamålsenlighet. Forskningsetiska instruktioner koncentrerar sig på öppnandet av forskningsarbetets goda vetenskapliga praxis. Dessa etiska instruktioner³ kan även tillämpas på en allmän nivå i definieringen av utvärderingens ansvarsfullhet. I dessa instruktioner dras linjerna upp till exempel om jäv, intressekonflikt och örlighet i expertutvärdering. I rekommendationen för ansvarsfull utvärdering av forskare beskrivs närmare vad ansvarsfullhet och etiskhet betyder i utvärdering av forskaren. På så sätt fördjupar denna rekommendation de befintliga instruktionerna och deras tillämpning i annat än i den traditionella etiska utvärderingen av forskningsarbete.

Utvärdering av forskarens ansvarsfullhet är situations- och disciplinbunden. Därför rör dessa rekommendationer i första hand forskningsutvärderingens strukturer och processer. De drar linjer och sätter upp mål som vid planering och genomförande av evalueringar beaktas i förhållande till utvärderingssituationen på ett motiverat sätt, så att hela utvärderingsprocessen kan genomföras ansvarsfullt från början till slut.

Utvärdering av forskaren möjliggör, bearbetar och styr forskning. Hela forskarsamhället ska ta ansvar för utvärderingens principer och praxis. Rekommendationer för ansvarsfull utvärdering av forskare skapar grunden för en fungerande, mångsidig och välmående vetenskapsgemenskap.

Allmänna principer för utvärdering av forskare

Principer ska tillämpas för varje mål.

Transparens (Transparency)

Utvärderingens mål, metoder, material och tolkningsätt av resultaten är kända för alla aktörer. Utvärderingen genomförs öppet, tydligt och förståeligt. Utvärderingen dokumenteras tillförlitligt.

Integritet (Integrity)

I utvärderingsarbetet följer man vetenskapsgemenskapens erkända verksamhetssätt dvs. ärlighet, allmän noggrannhet och exakthet.

Opartiskhet (Fairness)

I utvärderingsarbetet behandlas alla likvärdigt. I utvärderingsarbetet beaktar man bara väsentliga och genomskinligt överenskomna faktorer. I utvärderingen får man inte använda en persons eller dennes närståendes egenskaper eller sådana omständigheter som är irrelevanta för utvärderingens mål.

Kompetens (Competence)

³ T.ex. God vetenskaplig praxis (https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf) och ALLEA European Code of Conduct for Research Integrity (<http://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/03/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017-1.pdf>).

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

Vid val av utvärderare ska man se till att dessa har den kunskap om innehållet som krävs för evalueringen samt kännedom om utvärderingsprocessens mål och metoder. Val som gjorts under utvärderingsarbetet ska motiveras.

Målet med ansvarsfull utvärdering av forskare:

- 1) **Utvärderingens mål och kriterier:** Utvärderingens mål och kriterier har definierats öppet och de har satts i viktighetsordning. Kriterierna är tydliga och kända för alla innan evalueringen börjar. Vid val av mål och kriterier beaktas önskade och oönskade påverkningar. Kriterier följs konsekvent genom hela utvärderingsprocessen. Vid start av utvärderingsarbetet ska man också definiera ur vems synvinkel som kvalitet eller ömsesidig rangordning ska bedömas.
- 2) **Val av utvärderingens metoder:** Forskaren utvärderas i första hand på kvalitet. Som stöd för expertutvärderingen kan man använda metrik, men den får inte ersätta kvalitativ evaluering. Om man i expertutvärderingen använder metrik, ska man tydligt definiera, hur olika utvärderingssätt används.
- 3) **Utvärderingens material:** Utvärderingens material ska vara täckande och sinsemellan jämförbara. Material ska användas ändamålsenligt och ansvarsfullt i förhållande till utvärderingens mål. Vetenskapsområdets praxis ska beaktas och utvärderingens faser och slutledningar försäkras med dokumentation. I utvärderingen beaktar man begränsningar av använda material och metoder.
- 4) **Val av utvärderare:** Utvärderarna ska vara ojäva i förhållande till forskaren. För att opartiskhet ska förverkligas vid val av utvärderare ska man sträva efter tillräcklig mångfald, som garanterar beaktandet av olika synvinklar. Utvärderare ska vara medvetna om hur olika förväntningar och åsikter påverkar utvärderingen.
- 5) **Opertiskhet vid utvärderingen:** Vid val av kriterier, metoder, experter och utvärderingens material försäkras att valen behandlar forskare jämlikt bland annat ur följande synvinklar:
  - a) Vetenskapsområde
  - b) Karriärfas
  - c) Kön, etnicitet
- 6) **Utvärdering av forskningens inflytande och kvalitet:** Forskningens betydelse och kvalitet bedöms brett. Man definierar, vilken balans som eftersträvas i utvärderingen mellan vetenskaplig och samhällelig inflytande. Bland annat ska vikten mellan följande synvinklar diskuteras:
  - a. Forskningens vetenskapliga pålitlighet, nyhetsvärde och betydelse
  - b. Vetenskapliga publikationers och andra forskningsproduktioners öppenhet
  - c. Forskningsresultatens mångfald – till exempel publikationer, data, program och metoder
  - d. Forskningens ansvarsfullhet – till exempel efterlevnad av forskningsetiska principer
  - e. Vetenskapskommunikation / distribuering av forskningsresultat till allmänheten
  - f. Innovationer / patent / forskningens kommersialisering
  - g. Samhällelig växelverkan
- 7) **Forskarens verksamhet i forskarsamhället och andra gemenskaper:** Forskarens verksamhet i forskarsamhället och andra gemenskaper beaktas i utvärderingen genom att undersöka betydelsen av följande synvinklar:
  - a) Fungera som expert i forskningsutvärdering

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

- b) Deltagande i vetenskaplig publiceringsverksamhet
  - c) Vetenskaplig sakkunnigbedömning, så kallad peer review
  - d) Akademiskt ledande
  - e) Undervisning och handledning
  - f) Ansökan om finansiering och erhållande
  - g) Erkännanden
  - h) Yrkeskunskap erhållen från andra uppdrag
- 8) **Forskarsamhällets roll i utvärderingsprocessen:** Forskaren evalueras också som en del av sin forskningsgemenskap och eventuella forskningsgrupp. I utvärderingen beaktar man vetenskapsområdenas specialdrag och tvärvetenskaplighet.
- 9) **Beaktande av forskarens egna mål:** Forskaren har möjlighet att själv bedöma målen, betydelse och inflytande av sitt arbete och presentera sin åsikt om dessa. Forskaren ges tydliga instruktioner om i vilken form denne ska presentera sin självbedömning.
- 10) **Utvärderingens nytta för utvärderingens objekt:** Vid planering av utvärderingen ska man beakta den nytta som erhålls av till exempel utfört arbete för utvärdering och/eller erhållen respons.

Genomförandeplan / ansvarsfördelning

- 1) En utredningsmodell om organisationens mognad gällande ansvarsfull utvärdering utvecklas. Utvärderingens mognhetsnivå utreds med regelbundna tidsintervaller (jmf. mognhetsutredning för öppen vetenskap). Utredningen ger organisationen feedback om utvärderingen och stöder dess utveckling. Ansvarsorgan: TSV
- 2) Forskningsorganisationer och finansiärer skapar öppet tillgängliga linjer för forskarens ansvarsfulla utvärdering.
  - a) Forskningsorganisationer och finansiärer har tydliga instruktioner för vilka metoder som används i utvärderingen och hur utvärderingen kan genomföras så, att den är ändamålsenlig för alla, genomförs ansvarsfullt och dess resultat är jämförbara.
  - b) Forskningsorganisationer och finansiärer bestämmer ett ansvarsorgan som de kontaktar om det uppkommer brister i utvärderingen.
- 3) En gemensam nationell portföljmodell (t.ex. Acumen) och portal utvecklas för forskare. Modellen ska göra utvärdering av forskare jämligare och förbättra kvaliteten på utvärderingen.
- 4) Om tillräckligt mångsidig metrik inte finns tillgänglig på nationell nivå, ska sådan utvecklas. Metrik behövs åtminstone i följande:
  - a) Vetenskaplig kvalitet och inflytande
  - b) Publiceringarnas öppenhet
  - c) Kvalitet och öppenhet av data
  - d) Samhällelig växelverkan
  - e) Undervisning och handledning
- 5) Utveckling av forskarens ansvarsfulla utvärdering kräver handledning och utbildning.
- 6) Uppskattning av expertutvärdering och nödvändiga resurser garanteras i allt utvärderingsarbete.

Förslag till fortsättning på rekommendation av forskarens ansvariga bedömning

En permanent styrgrupp grundas. Styrgruppen följer arbetsgruppens sammansättning. Styrgruppens sammansättning granskas årligen. Styrgruppen samlas minst en gång om året.

LUONNOS – DRAFT – UTKAST

Styrgruppen bedömer uppdateringsbehoven av rekommendationen. Dessutom följer och främjar styrgruppen genomförandet av rekommendationens genomförandeplan.

LUONNOS - DRAFT - UTKAST